

SALUTOGENÉZA

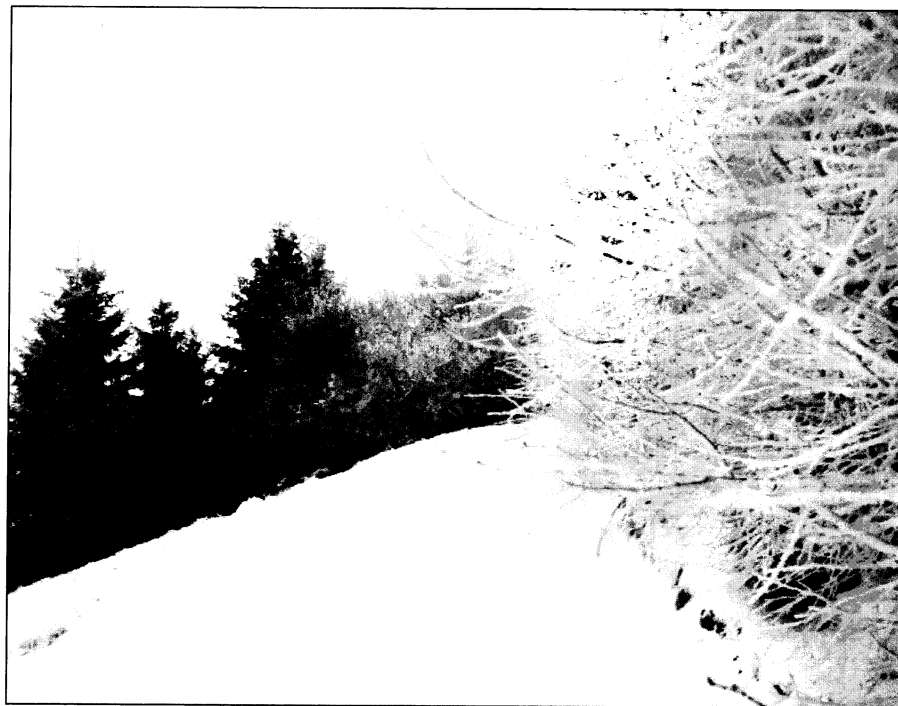
CORNELIS BOOGERD
PREKLAD SLAVOMÍR LICHVÁR

Pýtaním sa na únavu a zdravie sa dotýkame hlavných problémov našich čias. Stále viac ľudí je chorých, depresívnych, či vyhorených (burn out syndróm). Objavujú sa najrozličnejšie choroby, o ktorých pred 50-timi rokmi sotva niekto počul. Príbehy ochorení sú pritom individuálne a každú takúto situáciu je nutné posudzovať osobitne.

Pozadím, ktoré tu zohráva svoju úlohu je určite skutočnosť, že život sa za posledných 50 rokov skomplikoval a na každého jednotlivého človeka sú kladené stále vyššie nároky. Mnohé sa stalo neistým. Rozpadnuté manželstvá, mätúce obrazy televízie, počítačové hry, internet, komplikovaná komunikácia a doprava, neprehľadné mocenské vzťahy. Jednotlivý človek musí navyše rozhodovať o mnohých veciach, o ktorých rozhodovanie predtým neprichádzalo do úvahy. Napríklad začiatok a koniec života, hľadanie zmyslu, úloha pohlaví, génová manipulácia a tiež otázky zdravia, výživy atď. Je znakom našej doby, že sa od jednotlivca požaduje stále viac vedomia. Zákonite nasleduje jediný „zdravý“ vývoj, a síce, že pritom vystúpia ťažkosti vo forme chorôb a slabostí ako vedľajších prejavov duševného a duchovného zápasu a z toho plynúcich relapsov.

PATOGENÉZA

Odpoveď na tento vývoj sa najčastejšie hľadá v materialisticko-technických riešeniach. V oblasti medicíny sa hovorí o *patogenéze*. „Pathein“ znamená grécky „utrpenie“, „genesis“ znamená „pôvod“, „vznik“. Choroba je nazeraná ako „spôsobovačka“ utrpenia, a má teda byť eliminovaná. Vírusy, bacily, zápaly, nádory, alergie musia byť porazené, zničené a odrazené. Pomoc je nachádzaná

v antibiotikách, betablokeroch, chemoterapiách a ožarovaniach. O chorobe sa uvažuje vo vojnovej terminológii, a tak sa s ňou aj zaobchádza. Je možné mať veľký rešpekt pred výtobytkami modernej medicíny. Knihy a články v časopisoch podávajú obširne informácie o všemožných chorobách a liečivách. Farmaceutický priemysel prežíva zlatú éru. V rámci odvetví na celom svete má najväčší obrat, dosahuje miliardové zisky. A týmito peniazmi sú ovplyvňované aj vzťahy v zdravotníctve a uvažovanie o chorobách. Doktori dostávajú tučné bonusy a bezplatné „vzdelávania“, keď predpíšu žiaduce liečivo. Takisto legislatívna regulácia liečiv je na celom svete masívne ovplyvňovaná. Alternatívne liečivá, ako aj antroposofické, sa dostávajú pod silnejší tlak, prípadne sú úplne zakázané. Tento vývoj už dlho neberie konca. Svetová obchodná organizácia (WTO) prijala celosvetovo platné opatrenie nazvané Codex Alimentarius. Zakázala tým 16 000 prípravkov, ktoré sú zatiaľ voľne dostupné. Ide predovšetkým o rastlinné prípravky, vitamíny, atď., ku ktorým sa týmto rozhodnutím pristupuje ako k jedom a sú regulované. Doteraz boli považované za výživové doplnky. Farmaceutický priemysel má najväčší strach pred tým, že by od neho človek mohol byť nezávislý, a že by si mohol nájsť účinnejšie, lacnejšie a prirodzenejšie riešenia. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) odhaduje, že do roku 2100 bude približne polovica obyvateľstva závislá na liečivách a drogách.

Vedomá, prípadne polovedomá nespokojnosť s týmto stavom viedla ľudí k vyhľadávaniu alternatív. Objavuje sa stále viac prírodných liečiv, prípravkov (preparátov) a rôznych alternatívnych terapií. To je len dobre. Základná orientácia na chorobu ako nežiaduceho votrelca sa tým však nemení. Byť zdravý je stále niečo iné, než zničiť chorobu.

SALUTOGENÉZA

Izraelský doktor-sociológ Aaron Antonovský (1923 – 1994) pred zhruba 40-timi rokmi preskúmal, ako ženy premáhajú svoju menopauzu, aby sa vyrovnali s následným stresom. Jedna skupina žien si s tým vedela poradiť oveľa lepšie než

